

BOERDERIJ & ERF

ablasserwaard - vijfheerenlanden

Nieuwsbrief

jaargang 14 - nummer 23 - juni 2012

REDACTIONEEL

Een fraaie tekening van een 'boerenbedoeining'. De tekening komt uit het boek 'de Smidsgezel van Utrecht'.

Een nieuwe nieuwsbrief. Later in het jaar dan u van de editie in het eerste halfjaar gewend bent. Eerlijk gezegd heb ik een beetje gebruik gemaakt van de gelegenheid. Het feit dat niet eerder alle kopij beschikbaar was, heeft ook een voordeel. Zonden wij u voorheen de nieuwsbrief samen met de uitnodiging van de voorjaarsbijeenkomst, nu krijgt u deze afzonderlijk toegestuurd. Hierdoor worden de leden van de Vereniging Vrienden van Boerderij & Erf op meerdere momenten in contact gebracht met de organisatie. En dat is goed.

Dat veel boeren en daardoor de boerderijen 'in zwaar weer' leven is bekend; dat was de aanleiding voor ons om destijds van start te gaan. Intussen is een veel grotere groep Nederlanders in dat zware weer terecht gekomen. Dat is niet altijd even plezierig. Sterker nog: er zijn veel medelanders die het erg slecht hebben. Die maar nauwelijks weten rond te komen van hun inkomen of uitkering. Er zijn echter ook situaties waar wat minder helemaal niet zo erg is. Je hoeft niet elke zondag gebak bij de koffie. Je hoeft niet elke twee maanden naar een theateruitvoering van Joop van den Ende en je hoeft ook niet zes keer per jaar op vakantie. Het klinkt extreem, maar het is een feit. Ook voor Boerderij & Erf kan een beetje minder wel eens positieve gevolgen hebben: er zal wat minder sloop voor vervangende nieuwbouw worden gerealiseerd en er zal mogelijk wat meer met een bestaande boerderij worden gedaan.

Dick de Jong

ONS MIJN

In de Ablasserwaard en de Vijfheerenlanden is op 15 mei jongstleden het project 'Ons Mijn' van start gegaan. Daarbij worden waardevolle, karakteristieke elementen, door derden (bijvoorbeeld burgers of bedrijven) gesteund met als doel deze te helpen in stand te houden. Ook degene die als geldschietter optreedt heeft hier voordeel bij, want per waardevol element wordt een passende tegenprestatie geleverd. Ook voor Boerderij & Erf zijn er tal van voorbeelden te vinden, die hieronder zouden kunnen vallen. Dat blijkt wel als we een willekeurige opsomming geven van onderwerpen of objecten: een historische moestuin, hoogstam boom-

gaard, stookhuisje, prieel, boenhok, schrobstoep, grindpad, schuurtje, boerenerf.

De 'Grand Finale' is de veiling op de 100e Fokveedag in oktober 2012. Het zou aardig zijn als er ook vanuit onze organisatie enkele objecten ter veiling worden aangedragen binnen dit project. Wie weet wat en wie heeft er een idee? Schroom niet, maar geef alles wat u op dit terrein te binnen schiet door aan het secretariaat van Boerderij & Erf AV. De samenleving van onze prachtige streek rekt op u!

Kijk voor meer informatie en inspiratie op: www.onsmijn.nl of www.gebiedsplatform.nl

UITVOERING MASTERPLAN

Langzamerhand begint er enige vaart te komen in de uitvoering van dit ambitieuze plan. Dat moet Boerderij & Erf AV een nog steviger bekendheid in de streek en daarbuiten geven. En daarmee de waardevolle agrarische objecten en elementen, waar onze streek zo rijk aan is. Op dit moment worden de laatste financiële manco's, die gelukkig nog maar heel klein zijn, ingevuld en zijn we op zoek naar vrijwilligers, die hun steentje willen bijdragen. Want alleen kunnen we de klus niet klaren.

Wie meer wil weten over het masterplan kan een e-mail sturen naar djtekst@planet.nl en ontvangt de speciale nieuwsbrief, waarin de voortgang en ontwikkeling van het plan tweemaandelijks wordt verhaald. Geïnteresseerden in vrijwilligerswerk kunnen ook via dit e-mailadres een speciale brochure opvragen.

PAGINA IN HET KONTAKT

Enige tijd terug verscheen er een eerste pagina van Boerderij & Erf in Het Kontakt. Door elk kwartaal een dergelijke pagina te plaatsen wil Boerderij & Erf uitvoering geven aan haar huidige taak om meer in de publiciteit te treden. Elke keer zal een thema worden behandeld. Nu was dit duurzaam erfgoed. De volgende keer is immaterieel erfgoed aan de beurt, vervolgens boerenerf en boerenland en in de vierde aflevering het kleine landschapselement. Voor het tweede en derde nummer zoeken we nog fotomateriaal, waarbij gedacht kan worden aan werken op het land of op het erf, in de moestuin of in de stal. Foto's kunt u sturen naar D.J. de Jong, Buitendams 51, 3371 BA Hardinxveld-Giessendam of mailen naar e-mail djdejong@planet.nl.

WANDEN MET POTDEKSELWERK

De tijd dat boerderijen in onze streek volledig van hout werden gebouwd, ligt inmiddels ver achter ons. Stenen werden aanvankelijk eerst toegepast voor het metselen van schoorstenen, brandmuren en funderingen. Later – zo rond 1600 – werden ook gevels uit bakstenen opgetrokken. Dit betekende een enorme verbetering voor de veiligheid en het wooncomfort. Toch bleef hout het hoofdbestanddeel vormen in de dragende constructie van het bouwwerk, terwijl de gevels van stallen en achterhuizen tot in de 20^e eeuw van hout werden gemaakt. Voor wie het kon betalen, liet hout vervangen door metselwerk, maar dat was tot het laatste kwart van de

19^e eeuw meer uitzondering dan regel. Na de Tweede Wereldoorlog zijn veel houten stal- en achterhuisgevels vervangen door metselwerk; soms met wisselend succes. Weliswaar gaf het minder onderhoud en tocht, maar droger werd het er niet altijd van vanwege dikwijls doorslaande muren. Het toegenomen gewicht van de wand had soms ook verzakking tot gevolg en je kunt je tevens afvragen of het er allemaal wel mooier van werd.

Inmiddels zijn we in een periode beland waarin houten wanden weer volop worden toegepast. Deze zijn meestal uitgevoerd als zogenaamd

potdekselwerk. Dit is van oudsher een beproefde methode om een mooi gesloten gevel te maken, mits goed gemaakt uiteraard. Bij potdekselwerk worden de planken horizontaal dakpansgewijs over elkaar aangebracht. De planken voor deze gevels, de zogenaamde vlotdelen, zijn tegenwoordig weer te koop in de ouderwetse handelsmaten. Vroeger noemde men dat 'één en elven', of wel 1 duim x 11 duim; dit is circa 24 mm dik en 275 mm breed. Er is echter één verschil met vroeger: nu zijn deze planken geïmpregneerd en twee keer behandeld met een teervervanger in de kleur zwart.

Destijds gebeurde dat impregneren (om ze weerbestendig te maken) niet en moesten de planken ter plekke met de hand worden geteerd.

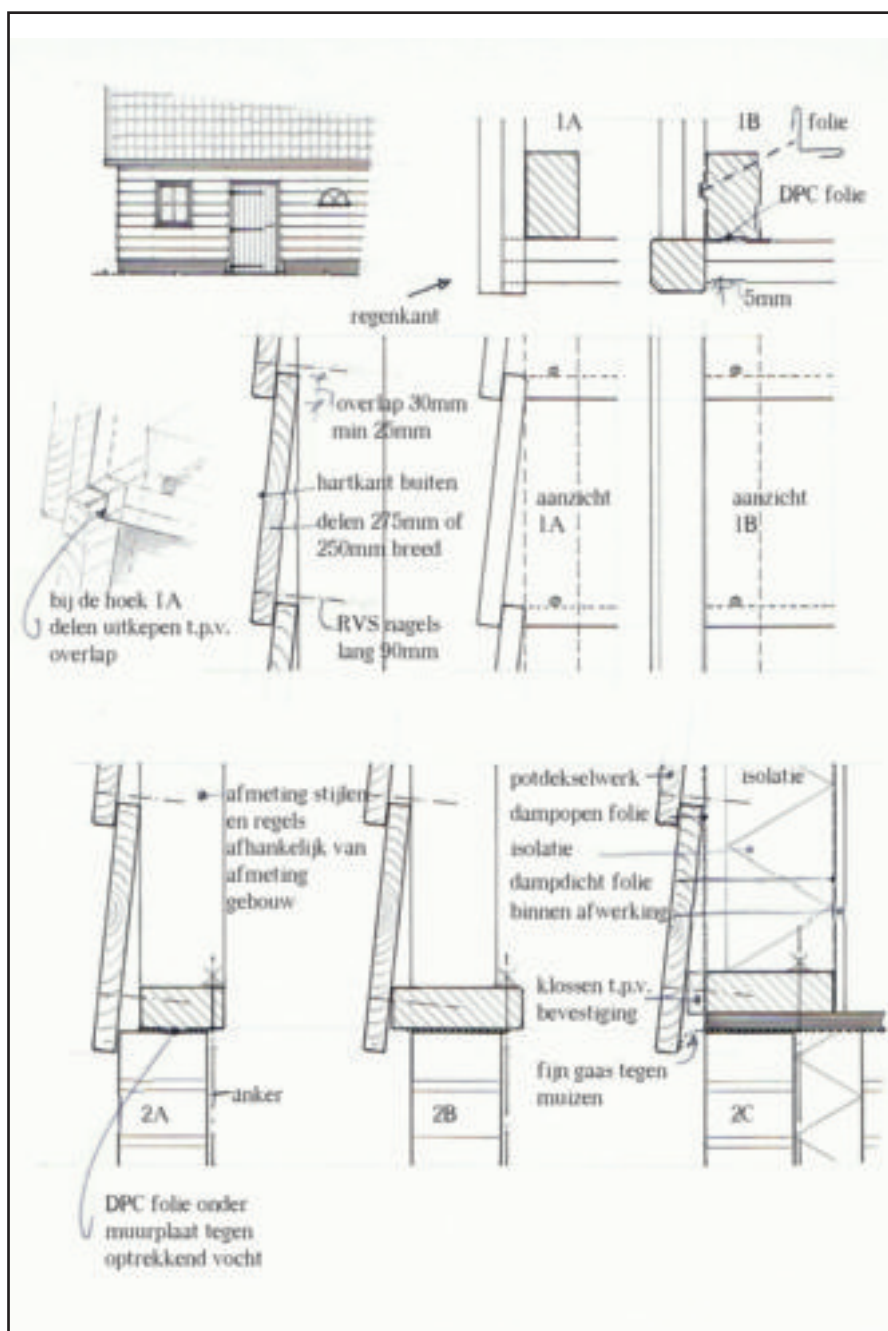
Deze planken kunnen behoorlijk krimpen (dus smaller worden), zodat ze minimaal 25 mm – maar beter is 30 mm – over elkaar moeten steken ter voorkoming van lekkage. Verder zijn er twee gouden regels:

1. De hartkant van de plank dient aan de buitenkant te komen. Dit is het hardste deel van de plank en gaat daardoor langer mee.
2. De planken moeten alleen aan de onderzijde worden vastgespijkerd; juist boven de plank die er onder zit. En dan het liefst met roestvrijstalen spijkers, die tegenwoordig in de handel zijn. Zouden de planken bijvoorbeeld onder en boven bevestigd worden, dan ontstaan al snel scheuren omdat ze dan niet ongehinderd kunnen krimpen en uitzetten. De gevolgen spreken voor zich: Lekkage dus!

Hoe de planken aan moeten sluiten op hoeken, ramen en deuren, hangt sterk af van de situatie en de bestemming van het bouwwerk. Aan een eenvoudig schuurtje of kippenhok worden andere eisen gesteld dan aan een comfortabele, goed geïsoleerde woonruimte. Daarom geven we hier een aantal voorbeelden hoe een en ander van simpel naar comfortabel kan worden uitgevoerd.

Zijn hierover nog vragen of opmerkingen, dan kunt u uiteraard altijd contact opnemen met onze mensen van Advies & Voorlichting.

Meine Mollema

Afbeeldingen op pagina 2 en 3: Details van potdekselwerk.

STREEKFONDS OPGERICHT

Medio mei 2012 is er een streekfonds opgericht, door de Stichting Streekfonds Alblasterwaard-Vijfheerenlanden. Ook Boerderij & Erf is hierbij als een van de zes participanten betrokken. Het fonds heeft twee hoofddoelstellingen:

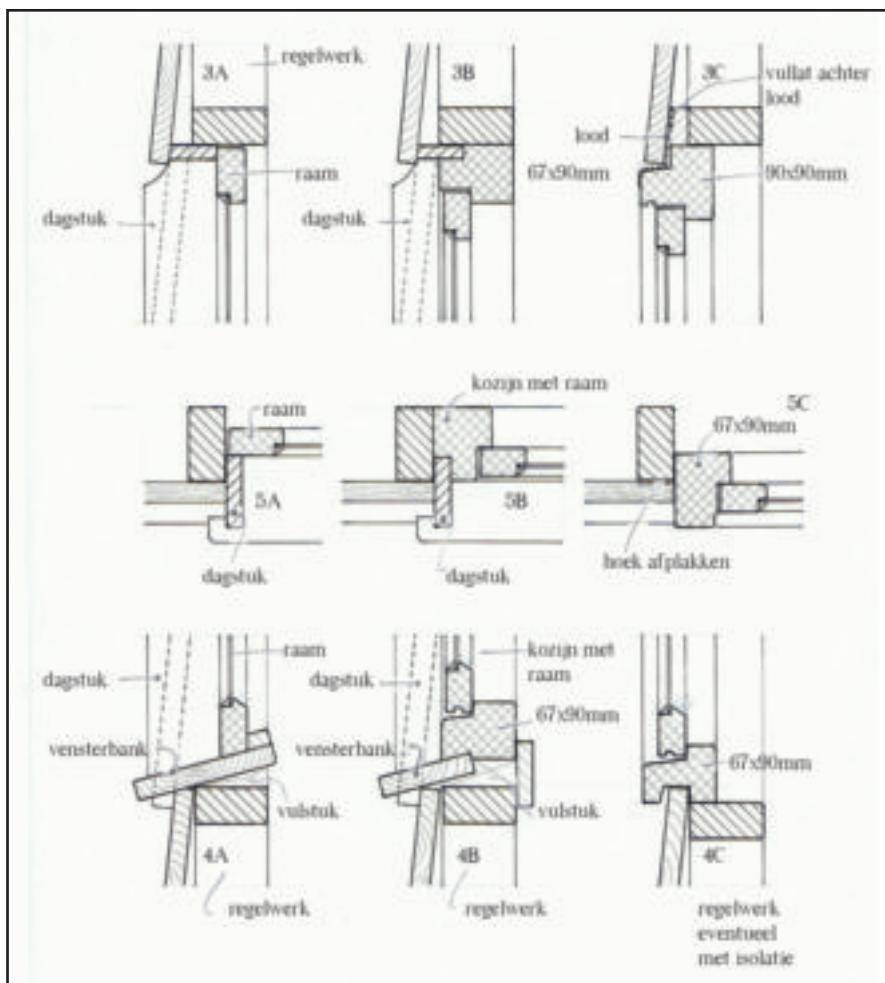
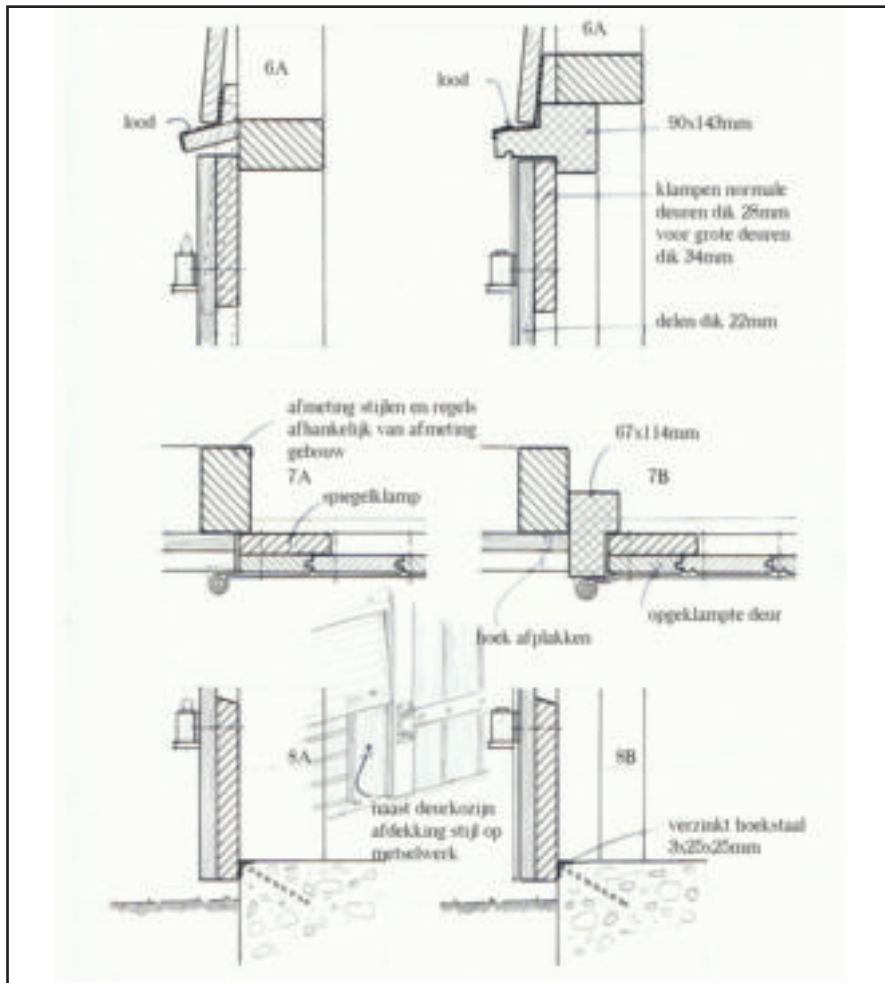
1. Vanuit het regionale bedrijfsleven en andere instanties en particulieren bijdragen genereren voor de vorming van een fonds om daaruit betalingen te kunnen doen om het werk van de participanten ook in de toekomst te kunnen voortzetten.
2. In gezamenlijkheid in de publiciteit treden, ten behoeve van dit eerste doel, maar ook om de participanten nog meer in beeld te brengen.

Naast Boerderij & Erf AV participeren in het streekfonds de Simav (molenstichting), de Regionale Gemalensstichting, Natuurvereniging Den Hâneker, Natuur- en Vogelwacht de Vijfheerenlanden en het Zuid-Hollands Landschap. Instellingen, die bovenlokaal gericht zijn en de gehele regio of een belangrijk deel daarvan 'bedienen'.

Voor wie meer wil weten geeft het streekfonds regelmatig een nieuwsbrief uit. U kunt zich hierop gratis abonneren door een e-mail te sturen naar djdejong@planet.nl.

DIGITALE NIEUWSBRIEF

Een herhaalde aankondiging. Twee keer per jaar verschijnt deze nieuwsbrief. Dat blijft voorlopig zo, mits het aantal leden op peil blijft om dit te kunnen bekostigen. We hebben echter gemerkt dat er ook tussentijds wel eens wat te melden is. En een half jaar wachten op de volgende nieuwsbrief is voor sommige van onze leden en voor bepaald nieuws wel erg lang. Daarom gaan we ook starten met een noviteit: een digitale nieuwsbrief. Iedereen die deze op zijn email wil ontvangen kan het email adres doorgeven aan djtekst@planet.nl onder vermelding van 'nieuwsbrief B&E'. Als u niet over internet beschikt en deze nieuwsbrief toch wil ontvangen krijgt deze uitgeprint thuisgestuurd voor het luttel bedrag van € 4,00 per jaar voor porti, print en envelop. U maakt dit bedrag over op bankrekening 3250.74.739 ten name van Boerderij & Erf A-V. Vermeldt daarbij uw volledige naam en adres en het woord nieuwsbrief.

RECONSTRUCTIE VAN EEN GERMAANSE BOERDERIJ UIT DE 1^e EEUW NA CHR

Enige tijd geleden bezochten we het museum Twentse Welle in Enschede. Dit nieuwe museum is gevestigd in een oude textiel fabriek en was er niet geweest als de vuurwerkkramp zich hier in het jaar 2000 niet had voorgedaan. Met Europees geld is in samenwerking met de provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht hier

een prachtig museum ingericht. Het museum laat onder andere zien hoe mens en dier na de ijstijd in ons land leefden.

Met interesse voor authentieke boerderijen was ik daarom erg verbaasd hier een reconstructie te zien van een Germaanse boerderij uit de 1^e eeuw na Chr. De grondsporen van deze

boerderij zijn in 1972 gevonden bij bouwwerkzaamheden in Denekamp. Hierbij valt op dat de basisopbouw met het houten gebint, nog steeds wordt toegepast bij de (her)bouw van een authentieke boerderij.

Als u in de buurt van Enschede bent zeker de moeite waard om een bezoek aan dit museum te brengen.

Reconstructie van een Germaanse boerderij in Twente.

STREEKCENTRUM LIESVELT

Vanaf 31 maart 2012 is het Streekcentrum Liesvelt weer open. Afgelopen winter en voorjaar is er weer veel werk verricht door zo'n 35 vrijwilligers. Het jaar 2011 was 'het jaar van de vrijwilliger'. Zoals bij veel verenigingen en instellingen is ook in dit Streekcentrum de vrijwilliger de centrale en de belangrijkste persoon. Zonder diens inzet en bijdragen is het bestaan niet mogelijk en daarom zijn wij die groep veel dank verschuldigd.

Het afgelopen seizoen 2011 bezochten zo'n 12.000 bezoekers het centrum waaronder scholen, families en verenigingen, maar ook bedrijven hebben er hun jaarlijkse personeelsdag gevierd.

De nieuw aangelegde natuurspeeltuin en een kindvriendelijke dierenweide zijn gewilde attracties. Ook de nieuw opgezette streekproductenwinkel begint goed te lopen. Uit de vele leuke reacties blijkt dat de streekpakketten, gevuld met allerlei streekproducten, zeer gewild zijn.

Op de expositie van Boerderij & Erf 'De waard onder water' ontvingen we veel positieve reacties. Het is inmiddels al bijna 60 jaar geleden dat een gedeelte van de Alblasserwaard onder water stond en op de tentoonstelling waren veel foto's van boerderijen te zien die rondom in het water stonden. Ook de verhalen van mensen die de ramp hebben meegemaakt maakten veel indruk.

Het nieuwe thema van de huidige expositie (2012) is 'Herbestemming van boerderijen'. Een actueel onderwerp omdat er ook landelijk aandacht aan dit onderwerp wordt besteed. Steeds meer boerderijen verliezen hun oorspronkelijke agrarische functie, doordat het aantal boerenbedrijven in de afgelopen eeuw sterk is teruggelopen door schaalvergroting in de landbouw.

Tegenwoordig worden de meeste vrijkomende boerderijen gelukkig niet meer gesloopt en wordt er steeds meer gezocht naar een nieuwe functie. Wij laten in onze expositieruimte een verscheidenheid aan boerderijen

zien die een andere bestemming hebben gekregen. En, heel belangrijk, die aan de buitenkant geheel authentiek zijn gebleven. We zijn, als Boerderij & Erf, maar ook als streekbewoners ontzettend trots op dat we hier tussen mogen wonen.

HERFSTFAIR OTTOLAND 2011

Zaterdag 8 oktober jongstleden was er voor de eerste keer een herfstfair, georganiseerd door Huug en Cock Hagoort in de Schaapskooi in Ottoland.

Ook Boerderij & Erf heeft zijn bijdrage hieraan verleend door het beschikbaar stellen van enkele boeken. De artikelen die de fair ondernemers hadden ingebracht werden geveild ten behoeve van de Stichting Walking on a dream. Deze stichting heeft als doel een hyperthermie scanner aan te kunnen schaffen ter behandeling van kankercellen.

Jan van Vliet

DE STEE VAN SAAN VAN PIETERE - Op de haard

Vroeger, alvroeger, toen de kraaien nog geen kont hadden, Saan Bouman wist het uit overlevering, was er in het voorhuis van de boerderij een stookplaats geweest. Toen stond er ook nog geen muur tussen de stal en de schuur. Die stookplaats heette toen al 'de haard' en dat is zo gebleven de eeuwen door. Er is later een brandmuur gekomen tussen het woongedeelte en de stal en nog een muur die het woongedeelte in tweeën verdeelde. Die laatste muur stond op de plek van de vroegere stookplaats. Aan beide kanten kwam er toen een schouw die het begin vormde van de brede boezem die in de schoorsteen uitmondde. Onder de schouw, op de haard, werd in de winter het vuur gestookt. En al was het niet zo erg meer als in de tijd van de open stookplaats, er verdween nog steeds veel warmte door de schoorsteen. De schouw in de grote boerenwoonkeuken werd het meest gebruikt. De haard in de pronkkamer, die aan de andere kant gebouwd was, brandde alleen bij verjaardagen of als er andere belangrijke dingen in de familie aan de orde waren.

Als ze het bij Saan van Pietere op de boerderij over 'den haard' hadden dan bedoelden ze daarmee altijd de grote haard in de keuken. Daar speelde zich in de winter het leven af. Daar werd het eten gekookt en de pijp gerookt. Daar stopte Metje de sokken en breiden de meisjes elke dag hun 20 naadjes aan de twee rechts-twee averechts kousen. Daar werden in de winteravonden de verhalen verteld. Er hing boven de schouw een wandbord met een spreuk: 'Eigen haard is goud waard.' Dat was een woord dat Saane en Metjies uit het hart gegrepen was. Toen Saan en Metje getrouwd waren was er een plattebuiskachel op de haard gekomen. Daar was onder de boeren nog veel praat over geweest; zo'n modern ding... Maar Metje had d'r willens en d'r wouwens en toen de boeren uit de buurt met hun vrouwen kwamen kortavonden merkten ze wel dat de kachel veel warmte gaf. Er bleef nu veel meer warmte in huis omdat de kachelpijp aangesloten was op het rookkanaal dat Meindert de metselaar in de openhaardboezem had aangebracht. Maar de plaats bleef onveranderd 'den haard' genoemd.

Dat kwam niet in de laatste plaats omdat er verder weinig veranderd was. De borden op de schouwlijst hadden hun plaatsen behouden en in de schouw was het decor achter de kachel eender gebleven. De bruin-paarse schildpadtegeltjes, die de roetbaan hadden gevormd, vormden nu de achtergrond van de zwarte kachelpijp. Links en rechts van de roetbaan waren bloemenguirlandes op de tegeltjes in een verticale baan aangebracht. En in de zelfde kleur blauw fleurden groepjes tegeltjes de schouwwand op. In sommige boerderijen zijn tegeltjes met bijbelse voorstellingen, maar in de stee van Saan van Pietere waren landschaps op de tegeltjes geschilderd: Boerderijen en kerken met schepjes op de achtergrond. Op de vier hoekjes waren figuurtjes aangebracht. Het was een leuk gezicht en Saan had er, toen de kinderen klein waren, verhalen bij gefantaseerd. Over boeren en kosteren en over schippers die met die bootjes naar verre landen voeren...

De boeren en boerinnen die kwamen kortavonden vertelden soms ook verhalen. Bij het zien van alle oude attributen die in de prachtige schouw hingen en stonden was dat niet zo moeilijk. Helemaal in het rechtse hoekje stond nog een makkelijke stoel, die 'ouwe zurg' was nog van Pieter Bouman geweest die tot zijn sterfdag bij zijn kinderen in huis geweest was. Hoeveel uren had hij daar niet doorgebracht. Eerst nog touw breiend of met een ander zittend karweitje. Later duttend toen hij het niet meer kon zien. 'Vader zit daar goed,' zei Metje vaak, 'warm en uit et voetegetrap.' Aan de plattebuiskachel had hij wel erg moeten wennen. Hij was gewend om, als hij de

tabakspruim in zijn mond verlegde, het sap in het brandende vuur te spugen. Daar doofde het dan sissend uit. Dat gebeurde bij Metjies op den haard niet meer. Ze had er wat anders op bedacht, maar dat vond de oude Pieter maar niks. In de linkerwand van de schouw was de oven nog ingebouwd. Vroeger konden daar takkenbossen in gestookt worden en brood gebakken. Het kunstig bewerkte deurtje sloot de bakruimte nog altijd netjes af. Aan de achterwand, tegen de witte tegeltjes hing nog een blaasbalg en een mooie koperen beddenpan. Ook van koper was de doofpot die stond naast de ijzeren pot waarin generaties Boumannen hun pap gekookt hebben.

Vroeger, vertelden de kortavonders, gingen de mensen vroeg naar bed. Zeker met de winterdag. Het kostte maar stoking en licht en in bed lag je ook warm. Om een uur of acht, als het haardvuur nog lustig brandde, werd de gevulde pappot aan de hete hangijzer, die aan de haal in de schoorsteen hing, boven het vuur verwarmd. Om half negen aten ze dan een bordegie pap zodat niet lang daarna het vuur in de haard gedoofd kon worden.

Eén van de verhalen rond de pappot was ongetwijfeld de belevenis die Pleun van Brakel had. Pleun was een keuterboertje op het end van Veldjesgraaf. Hij zat daar alleen met zijn vrouw en een ongetrouwde zuster te leven. Op een herfstige avond, het was in november in de slachttijd, zaten zij gedrieën rond de haard. De karnemelkse pap in de pot pruttelde. Pleun, die de hele dag buiten had gewerkt, dommelde bij het vuur en zijn vrouw roerde in de brei. Soms luisterde ze even. Hoorde ze een vreemd geluid door de schoorsteen? Maar nee, het was de wind, ze mocht wel opletten dat er geen roet in het eten viel met die wind... Ze had die gedachte nog niet opzij gezet of daar viel iets door de schoorsteen en het belandde met een flinke plons in de pap. De karnemelkse pap spatte Pleun van Brakel in zijn gezicht en zijn vrouw die in de pappot roerde zat er helemaal onder. Ze zijn die avond zonder pap naar bed gegaan. Jongens hadden een leer uit de buitenschuur gesleept en waren op het dak gekropen. Daar lieten ze door de schoorsteen een varkensblaas gevuld met slachtafval in de pappot vallen die in de haard boven het vuur hing. Ja, dat was een barre belevenis. Zulke dingen gebeurden tegenwoordig niet meer...

Het voorjaar viel vroeg in. De boeren kregen de kriebel om hun koeien het land in te jagen en het ging met Metje van Saan van Pietere navenant. Ze liet Hindrik de koster komen om de pijp van de kachel af te halen. Hindrik zette de kachelpijp buiten en klauterde op het boerderijdak om de schoorsteen te vegen. Tonia had zich op de haard geïnstalleerd en hield een emmer onder het schoorsteengat. Natuurlijk ontsnapte er nog het nodige roet, maar de operatie slaagde en toen kon de schoonmaak van de haard beginnen. De kachel die, na het verwijderen van de pijp, niet meer aangemaakt zou worden voor de herfst zou beginnen, werd door Tonia's helemaal schoongemaakt. Met schuurlijnen blinkend geschuurd en met zebralin zo zwart als de kachel gemaakt. Metje had in die tijd de tegeltjes gesopt en die glommen net zo mooi als de plattebuiskachel. Ook alle gebruiksvoorwerpen kregen een beurt en toen kon Metje met trots zeggen: 'Den haard is weer ree, we gaan nou naer et achterhuis.'

Daar woonden ze dan ook de hele zomer zonder kachel. Toen het in mei weer eens bar koud was met nachtvorsten warmde Tonia, als ze van de stoep kwam, haar handen een hortje boven een oliestel, dat was de enige warmtebron. Op de haard brandde niets meer.

Hans Mouthaan

EXTERNE ADVISERING

Zoals bij velen bekend is er al vanaf het begin van Boerderij & Erf AV een afspraak met Bureau Helsdingen te Vianen over samenwerking. Een soort convenant, waarbij de bij Boerderij & Erf binnen gekomen vragen doorge- stuurd worden naar Bureau Hels- dingen en vervolgens namens en binnen het kader van de doelstel- lingen van Boerderij & Erf AV door het bureau worden afhandeld. In de wijze van samenwerking komt geen verandering. Wel is gebleken dat er meer duidelijkheid moet zijn over ieders verantwoordelijk- heid. Het bestuur merkte namelijk teveel dat geïnteresseerden die bij Boerderij & Erf aanklopten voor hulp en raad dachten ook door de stichting te worden bijgestaan. De stichting heeft echter hiervoor zelf onvoldoende kennis in huis. Wel is er de werkgroep Advies & Voor- lichting, maar die houdt zich vooral bezig met adviseren en het geven van voorlichting in meer algemene zin. Als het aankomt op daadwerk- kelijke uitvoering en assistentie is Bureau Helsdingen te Vianen het adviesbureau bij uitstek. Voor wie meer wil weten over de mogelijk-

heden van dit bureau kan kijken op de website www.bureauhelsdingen.nl of bellen met 0347-370651.

Een soortgelijke afspraak voor het onderwerp (boeren)tuinen en erven

*Schilderij met knotwilg
van Adriaan de la Rivière (1857-1941).*

heeft Boerderij & Erf AV gemaakt met Jans Bos Tuinontwerp en Advies te Goudriaan. Dit bureau heeft zich gespecialiseerd in het ontwerpen van tuinen met een eigen karakter en het inrichten van kleinschalig land- schappelijk groen. Twee elemen- ten die uitstekend passen bij de boerderij in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, waar ook nog eens de functionaliteit een belangrijke rol speelt. Een tuin moet nut hebben geldt over het algemeen op het platteland. Dit is een functionele waarde die nodig is voor het inrichten van tuin en erf. Juist in het agrarisch gebied is zoveel te behouden en te ont- wikkelen. Ook op erven en tuinen. Jans Bos werkte met een aantal vaste partners en overlegt ook met overheden als dat nodig is. Zij is te vinden op www.jansbos.nl en telefonisch bereikbaar op het nummer 0183-589198.

MIDDELEEUWSE BOERDERIJ

Zoals u reeds in de krant hebt kunnen lezen is in Hoornaar een bijzondere archeologische vondst gedaan. Bij graafwerkzaamheden op het adres Lage Giessen 4 zijn restanten aange- troffen van een Middeleeuwse terp- boerderij. De vroegste fasen van deze boerderij worden gedateerd op 11^e en 12^e eeuw. De plaatsen van de houten palen, waarop de boerderij rustte en de vroegere haardplaats waren nog zichtbaar. De boerderij moet stam- men uit de eerste ontginning van de oevers van de Giessen. In een vol- gende editie hopen wij u uitgebreider te kunnen informeren.

NIEUWE LEDEN

Graag wil de Vereniging Vrienden van Boerderij & Erf AV haar ledenbe- stand vergroten, om meer daadkracht te kunnen uitoefenen. Maar ook om als grotere organisatie meer in de melk te brokkelen te hebben als het gaat over de boerderij in onze streek. Nieuwe leden zijn van harte welkom bij het secretariaat.

OPROEP

Hier volgen enkele oproepen voor informatie en vrijwilligers. Reacties graag naar de redactie van de nieuwsbrief djdejong@planet.nl, tele- foon 0184-615094.

- Bij de redactie zijn afbeeldingen van schilderijen van boerderijen en alles wat daarmee te maken heeft van harte welkom. We willen er een vaste rubriek van maken in de nieuwsbrief.
- Dat geldt ook voor foto's van boe- ren aan het werk.
- Het bestuur zoekt vrijwilligers die hand- men spandiensten wil- len verrichten op administratief gebied.

Als foto's konden vertellen...

RECEPT

Vlierbessen.

BOEREN VLIERBESSEN-PAP

Kook 500 gram schoongemaakte vlierbessen zacht in een bodem- pje water, samen met een zakje met daarin twee kruidnagelen, een stukje pijpkaneeel en de schil van een halve citroen. Druk de bessen met een lepel wat fijn. Roer vervolgens 100 gram bloem glad door een liter melk. Schenk het melkpapje bij de vlierbessen en laat de pap vijf minuten zacht- jes gaar koken. Verdun de pap zo nodig met een scheutje water. Haal het zakje met kruiden eruit en voeg naar smaak wat suiker toe. De pap kan zowel warm als koud gegeten worden.

EXPOSITIE BOERENTUINEN

Een boerentuin in de Vijfheerenlanden.

Vanaf 15 september 2012 organiseert Museum De Koperen Knop in Hardinxveld-Giessendam een expositie getiteld 'De Boerentuin in de Alblas-

serwaard'. Aan de hand van tekeningen, foto's en voorwerpen, wordt een beeld geschetst van het specifieke van een boerentuin in onze streek.

Boomfruit als appels en peren zullen hierin een bijzondere rol spelen.

VERLICHTE BOERDERIJENROUTE

Op dit moment wordt hard gewerkt om in het najaar van 2012 een verlichte boerderijenroute te kunnen organiseren langs de Giessen. De voorbereiding is al in een vergevorderd stadium. Alleen de financiering, nodig voor het kunnen uitgeven van een routeboekje, gebruik van de lampen en andere bijkomende onkosten is nog niet helemaal rond. Iedereen die hiervoor ideeën heeft, wordt verzocht dit door te geven aan de organisatie, Lyanne de Laat van de Boerderijenstichting Zuid-Holland. Zij is bereikbaar per e-mail info@verlichteboerderijen.nl of telefonisch 06-30013037.

De route loopt van Hardinxveld-Giessendam naar Hoornaar en vervolgens terug aan de andere kant van de Giessen. Op diverse plaatsen zal wat bijzonders te zien zijn en zullen er activiteiten worden ontplooid.

CANON AV

Boerderij & Erf is ook lid van het Historisch Overleg Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Een overlegorgaan dat halfjaarlijks bij elkaar komt om vooral informatie uit te wisselen. Eén van de zaken die al geruime tijd op de agenda staat is het samenstellen van een canon voor de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.

Intussen is dit project, ressorterend onder het Bibliotheeknetwerk Zuid-Holland Zuid Oost, zover dat aan de hand van een groot aantal thema's de teksten geschreven kunnen worden. Een auteur is beschikbaar. De informatie zal te zijner tijd op de website te vinden zijn. Uiteraard komt ook de 'boerencultuur' aan de orde.

Een boerentuin in de Alblasserwaard.

FISCALE AFTREK ONDERHOUDSKOSTEN

De eigenaar van een rijksmonumentenpand die onderhoudswerk verricht aan dat pand mag onder voorwaarden de kosten aftrekken van de inkomstenbelasting. In 2012 is de aftrekregeling vereenvoudigd. De drempel is komen te vervallen. Daar staat tegenover dat niet meer alle kosten aftrekbaar zijn.

Aftrekbaar zijn de onderhoudskosten dus de werkzaamheden om het pand in bruikbare staat te houden of te herstellen, waaronder achterstallig onderhoud. Het gaat dus niet om een verbetering, of een uitbreiding van het pand. Wanneer er sprake is van onderdelen die volledig worden vernieuwd, dan is dat geen onderhoud, dus niet aftrekbaar.

Voorbeelden van aftrekbaar onderhoudskosten zijn:

- reparaties door een elektricien, loodgieter, metselaar, stukadoor en timmerman;
- onderhoud of reparatie van een cv-installatie, boiler, geiser, schoorsteen en dergelijke;
- buitenschilderwerk.

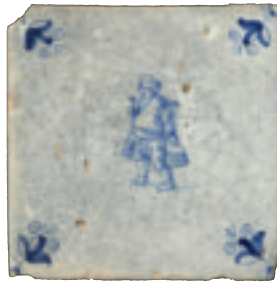
Om te bepalen welk bedrag aftrekbaar is, moeten alle aftrekbaar onderhoudskosten bij elkaar op worden geteld. De aftrek is beperkt tot 80% van de onderhoudskosten die voor rekening van de eigenaar komen. Dat betekent dat bij een eventuele (toekomstige) subsidie, die eerst van de kosten moet worden afgetrokken. Andere kosten, zoals afschrijving of vaste eigenaarslasten, zijn met ingang van 1 januari 2012 niet meer aftrekbaar.

Aftrek van onderhoudskosten is alleen mogelijk als het rijksmonumentenpand:

- een eigen woning is in box 1 (inkomen uit werk en woning);

- een onderdeel is van de bezittingen en schulden is in box 3 (inkomen uit sparen en beleggen).

Als het rijksmonumentenpand behoort tot een onderneming gelden voor afschrijving dezelfde regels als voor gewone bedrijfspanden. De onderhoudskosten (min een eventueel subsidiebedrag) zijn aftrekbaar van de winst of van de opbrengsten uit overige werkzaamheden.

Tegel met afbeelding boer met juk.

Als de eigenaar van plan is veel werkzaamheden aan het rijksmonumentenpand uit te voeren, is het verstandig om vooraf vast te stellen welke kosten aftrekbaar zijn. Dat kan met het formulier 'Verzoek vaststelling aftrekbaarheid onderhoudskosten voor rijksmonumentenpand'.

Eén van de taxateurs van de belastingdienst zal dan de oude situatie bekijken. Verstuur het verzoek daarom minimaal 10 weken voordat met de werkzaamheden wordt gestart. De taxateur stelt vast welke werkzaamheden vallen onder aftrekbaar onderhoud (vervangende en reparatie) en welke onder niet aftrekbaar verbeteringen of veranderingen.

Als onderbouwing bij het verzoek vaststelling aftrekbaarheid is nodig een restauratieplan bestaande uit:

- de begroting van de totale kosten, gespecificeerd naar hoeveelheden,

- arbeidsuren en materialen;
- bouwtekeningen van de bestaande en de nieuwe situatie;
- een uitgebreide omschrijving van de werkzaamheden.

Daarna volgt de beslissing over de hoogte van het bedrag wat mag worden aftrekken. Dat bedrag is ook bepalend voor de hoogte van een eventuele restauratiefondshypotheek bij het Nationaal Restauratiefonds.

Het is niet verplicht om vooraf een verzoek om vaststelling van de aftrekbaarheid in te dienen. De eigenaar mag ook zelf achteraf een berekening maken van de aftrekbaar kosten. Dit bedrag komt dan op de aangifte. De eigenaar moet dan achteraf aannemelijk kunnen maken voor welke werkzaamheden de kosten worden afgetrokken. Daarom is het nodig om een uitgebreid verslag bij te houden van alle werkzaamheden. Daarbij hoort ook een specificatie van de kosten, bij voorkeur met een fotoreportage van de oude situatie en van de uitvoering van de werkzaamheden.

SCHENKINGEN

Steeds meer komt het voor dat mensen bij hun leven bedragen schenken aan organisaties, waar ze iets mee hebben. Als u het werk van Boerderij & Erf AV ter harte gaat, kunt u ook deze organisatie geldelijk steunen of via uw testament iets uit uw nalatenschap doen toekomen. Zo geeft u aan dat u het werk in uw eigen regio heel belangrijk vindt. En onze organisatie is erdoor in staat om weer meer goed werk te doen.

VERENIGING VRIENDEN VAN BOERDERIJ & ERF A-V:

A. Bassa, Hei- en Boeicop (voorzitter)
P. Eikelenboom, Groot-Ammers (secretaris)
J. van Vliet, Groot Ammers (penningmeester)
J. Brandwijk, Brandwijk
N. Hakkesteegt, Groot-Ammers

STICHTING BOERDERIJ & ERF A-V:

C. Bakker, Ameide (voorzitter)
P. Eikelenboom, Groot-Ammers (secretaris)
H.M. van der Wal, Streefkerk (penningmeester)
A. Bassa, Hei- en Boeicop
S. van den Berg-Knuppe, Streefkerk (inlichtingen)
N. Hakkesteegt, Groot-Ammers (namens boerentuinenwerkgroep)
D.J. de Jong, Hardinxveld-Giessendam (publiciteit)
T. Koorevaar, Wijngaarden (adviseur)

WERKGROEPEN:

Werkgroep Advies & Voorlichting
Werkgroep Boerentuinen
Werkgroep Paviljoen Liesvelt

SECRETARIAATASADRES:

Sluis 57, 2964 AT Groot-Ammers, telefoon 0184-661425,
email secretariaat@boerdeijenerf.nl
De vergaderingen worden ook bijgewoond door de werkgroepvoorzitter Advies & Voorlichting P.T. den Hertog (Vianen)

COLOFON

ISSN 1568-9190
Uitgave Boerderij & Erf Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
Redactie Dick de Jong
Illustraties Piet den Hertog, Dick de Jong, Meine Mollema, Jan van Vliet en anderen
Redactieadres Buitendams 51, 3371 BA Hardinxveld-Giessendam, djdejong@planet.nl